

Mångfald av liv

Det svirrar och surrar, hoppar och kryper, ålar sig fram eller kliver med långa ben. Ibland spektakulärt och lätt att uppmärksamma, ibland obetydligt och osynligt för ögat, fyller livet alla upptänkliga miljöer.

Genom att studera den biologiska mångfalden får man förståelse för många aspekter på livet, som exempelvis hur samspelet mellan olika organismer fungerar och hur miljöförändringar påverkar naturen, vad det beror på att en del människor lättare drabbas av en viss sjukdom och orsakerna till att bakterier utvecklar resistens mot antibiotika. Biologisk mångfald är förutsättningen för livets utveckling och grunden för den mänskliga existensen på jorden.

Att arbeta med biologisk mångfald i förskolan och skolan är viktigt och ger möjlighet att förstå livets och människans förutsättningar.

2010 Internationella året för biologisk mångfald

2010 är FN:s internationella år för biologisk mångfald och i årets kalender uppmärksammas olika aspekter på biologisk mångfald.

Vad är biologisk mångfald?

Tre nivåer av biologisk mångfald beskrivs nedan: genetisk variation, arter och ekosystem. Vi människor är beroende av den biologiska mångfalden för att få tillgång till exempelvis mat, syre och vatten, så kallade ekosystemtjänster.

Genetisk variation

När kriminaltekniker använder DNA för att identifiera personer som varit inblandade i brottsfall, så utnyttjar man den genetiska variationen mellan olika individer. Denna nivå av biologisk mångfald visar på skillnader i arvsanlag mellan organismer.

Variation mellan arter och individer

Kanske finns det några i barngruppen eller skolklassen som har hund, katt eller något annat husdjur. *Vilka likheter och skillnader finns mellan individer av samma art?* Även vi människor ser olika ut, vi liknar våra föräldrar mer eller mindre, men vi påverkas också av miljön vi lever i. Bland odlade växter finns det ofta många olika sorter av en art, exempelvis av pelargoner, potatis och rädisor (se månads-

uppslag januari). *Ge fler exempel på variation inom en art.*

Särskilt tydligt ser vi variationen hos husdjur och odlade växter eftersom vi människor under lång tid medvetet har valt ut intressanta former att föröka vidare.

Arter som är nära släkt förs till samma släkte och flera släkten förs till en familj. I en flora över de vilda växterna i Sverige kan man se hur växtarterna är ordnade i släkten och familjer. *Samla in vilda växter från skolans närhet och gruppera dem efter likheter. Ta reda på vad några heter och placera in dem i släkten och familjer.*

Denna nivå av biologisk mångfald handlar om antal arter och individer inom ett område.

Variation mellan ekosystem och biotoper

I ett ekosystem lever organismer i samspel med varandra och den omgivande miljön. För små, avgränsade livsmiljöer används ofta begreppet biotop, exempelvis en damm, en barrskogsdunge eller miljön inne i en ihålig ek.

Vilka exempel på biotoper med olika typiska arter finns runt förskolan/skolan?

Augusti 2010

	Måndag	Tisdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lördag	Söndag
v. 30	26	27	28	29	30	31	Per 1
v. 31	Karin, Kajse 2	Tage 3	Arne, Arnold 4	Ulrik, Alrik 5	Alfons, Inez 6	Dennis, Deniz 7	Silvia, Sylvia 8 Drottningens namnsdag
v. 32	Roland 9	Lars 10	Susanna 11	Klara 12	Kaj 13	Uno 14	Stella, Estelle 15
v. 33	Brynolf 16	Verner, Valter 17	Ellen, Lena 18	Magnus, Måns 19	Berhard, Bernt 20	Jon, Jonna 21	Henriette, Henrika 22
v. 34	Signe, Signhild 23	Bartolomeus 24	Lovisa, Louise 25	Östen 26	Rolf, Raoul 27	Gurli, Leila 28	Hans, Hampus 29
	Albert, Albertina 30	Arvid, Vidar 31					

Internationella året för biologisk mångfald 2010

2010 är ett viktigt år för skyddet av biologisk mångfald och det har av FN utlysts till Internationella året för biologisk mångfald.

FN:s globala studie "Millennium Ecosystem Assessment" från 2005 visar att den biologiska mångfalden utarmas 100 till 1 000 gånger snabbare i dag än för 50 år sedan. Människans nyttjande av jordens resurser leder oundvikligen till omfattande förändringar av livsvillkoren på jorden. Att värna och nyttja resurserna på ett långsiktigt hållbart sätt är avgörande för att samhällen ska kunna fortleva och utvecklas.

I oktober 2010 hålls det tionde partsmötet under FN:s konvention om biologisk mångfald i Nagoya, Japan, där världens länder ska besluta om en ny global handlingsplan för biologisk mångfald. Internationella året för biologisk mångfald är en möjlighet att öka förståelsen och kunskapen om den biologiska mångfaldens betydelse för livet på jorden.

FN uppmärksammar frågan vid en rad olika evenemang och regeringar, myndigheter och frivilligorganisationer världen över bidrar på olika sätt i arbetet. Välkommen att lära dig mer och dra ditt strå till stacken! Biologisk mångfald är en lokal, nationell och global miljöfråga!

Andreas Carlgren, miljöminister

www.regeringen.se/biologiskmangfald